

Axfood

Strategi för biologisk mångfald

Version 1, 2023-03-30

STRATEGI FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

Definition av biologisk mångfald

Biologisk mångfald är variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung. Den omfattar mångfald inom arter, mellan arter och ekosystem. Biologisk mångfald är infrastrukturen som bär upp allt liv på jorden.

Axfoods verksamhet och biologisk mångfald

Axfoods verksamhet både påverkas av och påverkar den biologiska mångfalden. Produktion av livsmedel är beroende av en rik biologisk mångfald med välfungerande ekosystem såsom ett stabilt klimat, fertila jordar, god vattenstatus, hav i balans och pollinering. Samtidigt driver livsmedelsproduktionen på förlusten av biologisk mångfald där utökad markanvändning för jordbruk är det enskilt största hotet på global nivå. Förlust av biologisk mångfald spär dessutom på klimatförändringarna och dess effekter. Detta innebär en stor risk för Axfoods verksamhet, samtidigt som det finns stora möjligheter att påverka.

Strategi för biologisk mångfald

Axfood ska bevara och främja, samt begränsa sin påverkan på, biologisk mångfald i verksamhetens alla led. Axfood står bakom FN:s målsättning i Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2030 och uppnå återhämtning till 2050. Realistiska men ambitiösa mål, policies och strategier visar vägen för arbetet.

Axfood arbetar aktivt för att bevara och främja biologisk mångfald genom att;

- 1) öka försäljningen av varor med mindre negativ påverkan på biologisk mångfald
- 2) erbjuda ett brett utbud av hållbara varor och attraktiva erbjudanden
- 3) sträva efter att ställa ambitiösa krav vid inköp av varor
- 4) minska matsvinnet
- 5) ta hänsyn till och ersätta djur- och växtliv vid nyetableringar
- 6) vara en positiv samhällskraft för biologisk mångfald.

1) Öka försäljningen av varor med mindre negativ påverkan på biologisk mångfald

Varorna som säljs i Axfoods butiker har olika stor påverkan på den biologiska mångfalden och den varierar både utefter vilken typ av produkt det är och hur den har producerats. Axfood arbetar både med att öka utbudet av produkter med mindre negativ påverkan, till exempel underutnyttjade fiskarter, samt att öka försäljningen av hållbarhetsmärkta varor där produktionen har skett med hänsyn till växt- och djurlivet på och omkring produktionsplatsen.

Försäljningsmål för hållbarhetsmärkta varor

Hållbarhetsmärkningar underlättar för konsumenter att göra hållbara och hälsosamma val. Flera hållbarhetsmärkningar bidrar till ökad biologisk mångfald genom att de begränsar eller inte tillåter användning av bekämpningsmedel och minskar förlusten av artrika naturmiljöer. De omfattar också konkreta åtgärder för ökad biologisk mångfald i jordbruket. Exempel på hållbarhetsmärkningar som gynnar den biologiska mångfalden är KRAV, Svenskt Sigill, Fairtrade, Rainforest Alliance och MSC.

Axfoods mål är att andelen hållbarhetsmärkta varor i procent av Axfoods detaljhandelsomsättning ska uppgå till minst 30 procent senast 2025. Målet ska uppnås genom att konsumenten vägleds till mer medvetna val samtidigt som sortimentet utvecklas och blir mer hållbart.

Försäljningsmål för ekologiska varor

Ekologiska varor har flera fördelar och bidrar till att användningen av kemikalier och konstgödsel minskar, samtidigt som djurens välmående prioriteras och den biologiska mångfalden gynnas. Flera vetenskapliga studier visar på ökad biologisk mångfald i ekologisk odling jämfört med icke-ekologisk, framför allt på grund av förbudet mot användning av syntetiska växtskyddsmedel i ekologisk produktion.

Axfoods mål är att försäljningsandelen för ekologiska livsmedel ska öka till minst 10 procent till 2025. Försäljningsandelen av ekologiska livsmedel mäts i procent av Axfoods livsmedelsomsättning.

Försäljningsmål för fisk och skaldjur

Axfood ska verka för ett hållbart fiske som motverkar förstörda ekosystem, försurade fiskevatten och förlust av biologisk mångfald i hav och sjöar. Enligt Axfoods riktlinjer för sjömat ska fisk och skaldjur från hotade eller överfiskade bestånd inte säljas i koncernens butiker, vilket säkerställs genom nära samarbete med leverantörerna. Fisken ska kunna spåras till bestånd, fiskezon/odlingsplats och fiskemetod. Riktlinjerna för sjömat innebär att Axfoods sortiment inte ska innehålla fisk eller skaldjur som är rödlistade enligt WWF:s fiskguide såvida de inte är certifierade med MSC, ASC, KRAV eller Svenskt Sigill. Riktlinjerna för sjömat är publicerade på Axfoods webbplats.

Målet i Axfoods hållbarhetsprogram är att all fisk och skaldjur som säljs ska vara miljömärkt med MSC, ASC, KRAV eller Svenskt Sigill alternativt vara grönlistade i enlighet med WWF:s fiskguide senast 2025. Målet omfattar förutom all fisk och skaldjur även artiklar som innehåller en mycket liten mängd fisk eller skaldjur och förutom egna märkesvaror gäller målet även leverantörernas varumärken.

2) Erbjud ett brett utbud av hållbara varor och attraktiva erbjudanden

Axfood tar löpande fram nya hållbara produkter i sortimentet, ofta i samarbete med andra aktörer. Fish cakes på braxen och åkerböna, regnbågslax uppfödd på ett cirkulärt foder, falafel gjord av svenska ärter och färdigrätter med Cashewmeetly, en restprodukt från cashewnötsproduktion, är några exempel.

Axfoods butiker arbetar löpande för att förbättra utbudet av hållbara produkter och öka incitamenten för konsumenter att välja mer hållbart, till exempel genom prissättning, kampanjer, kommunikation mot konsumenter och premiering av kunder som köper hållbarhetsmärkta produkter i kundklubbar. För en del produkter erbjuds enbart hållbarhetsmärkta alternativ i butikerna, till exempel bananer och maskindiskmedel.

3) Ambitiösa krav vid inköp av varor

Axfood arbetar för ansvarsfulla inköp där ambitiösa krav ställs med fokus på specifika varor och geografiska områden där risken för vattenbrist och brott mot mänskliga rättigheter är stor. Kvalitets- och hållbarhetsarbetet omfattar främst egna märkesvaror, men många hållbarhetskrav gäller också märkesvaror.

Riskgrödor

Riskgrödor är jordbruksprodukter som är svår att ersätta och som tillverkas på ett sätt som kan medföra oacceptabla risker för miljön eller för de människor som är berörda av produktionen. Kakao, choklad, te och kaffe är de riskgrödor som har störst negativ påverkan på biologisk mångfald av de livsmedel vi konsumerar i Sverige. Därför är Axfoods policy att allt utbud av kaffe, te, choklad och kakao från de egna märkesvarorna Garant, Eldorado och Dazzley ska komma från odlingar som minst har en godkänd certifiering enligt Rainforest Alliance eller Fairtrade.

Den palmolja som används i egna märkesvaror ska vara certifierad enligt RSPO. Motsvarande krav på certifiering gäller för soja, både i mat och i djurfoder. Alla bananer som säljs i Axfoods butiker ska omfattas av en hållbarhetscertifiering, till exempel Fairtrade, EU-ekologiskt eller Rainforest Alliance. Dessa certifieringar innehåller produktionsregler som gynnar den biologiska mångfalden. Utöver att Axfood ställer krav på certifiering görs riskanalyser av alla varor med ursprung i riskländer. Axfood är medlemmar i Svenska plattformen för riskgrödor som verkar för att de riskgrödor som når svenska konsumenter produceras mer hållbart. Plattformen fokuserar i nuläget på palmolja och soja, men ytterligare grödor kan adderas framöver.

Axfood förbereder sig också för att efterleva EU:s nya förordning om tillgängliggörande av produkter som förknippas med avskogning eller utarmning av skogar, som träder i kraft tidigast under 2024.

Frukt och grönt

Alla odlingar som Axfood köper färsk frukt och grönsaker ifrån är certifierade enligt IP Sigill eller GlobalGAP. Båda certifieringarna innehåller regler som syftar till att främja den biologiska mångfalden i och kring odlingarna. Målet är även att alla monoprodukter inom egna märkesvaror (frysta, konserverade etc.) ska uppfylla kravet på certifiering enligt GlobalGAP, IP eller likvärdigt system senast 2025. För att säkerställa ansvar i hela leverantörskedjan sker kontroll genom uppföljning av Axfoods uppförandekod och hållbarhetsbedömningar vid inköp. Därtill ställs ytterligare krav på sociala revisioner hos leverantörer i riskländer, som inkluderar miljöaspekter och kartläggning av miljömässiga risker, vilka kan bidra till biologisk mångfald.

Vattenanvändning

Axfood ställer krav på att alla relevanta leverantörer av egna märkesvaror och frukt och grönt som levererar varor med stort vattenavtryck ska ha en erkänd vattenstandard senast 2025. En sparsam och minskad vattenanvändning leder till ett minskat tryck på livet i sjöar och vattendrag. Flera vattenstandarder innehåller dessutom krav som syftar till att skydda den biologiska mångfalden i sjöar och vattendrag nära produktionen. I dagsläget godkänner Axfood tre olika standarder, GlobalG.A.P. SPRING add-on, Alliance for Water Stewardship och Rainforest Alliance. För färsk frukt och grönt kommer detta krav att vara uppfyllt år 2023. För extremriskområden, ställs extra höga krav. Huruvida kravet ska implementeras för fler kategorier undersöks.

Soja i djurfoder

Axfood driver projekt tillsammans med sina leverantörer för att minska mängden soja som används i foder. En stor del av den soja som används i foder kommer idag från Brasilien där expanderande sojaodlingar innebär en ökad risk för att naturligt artrika ekosystem som Amazonas och Cerradon omvandlas till odlings- och betesmark. Det finns därför fördelar med att minska mängden soja i foder, även om den är hållbarhetscertifierad. Ett exempel på projekt som Axfood drivit är Garants ägg från utegående höns som fått ett sojafritt foder. Minst tre liknande projekt ska genomföras senast 2025.

4) Minska matsvinnet

Minskat matsvinn bidrar, förutom till minskad klimatpåverkan, även till minskad negativ påverkan på biologisk mångfald när mindre mark, energi, bekämpningsmedel och andra resurser behövs för att producera vår mat.

Axfoods mål är att matsvinnet i den egna verksamheten ska ha halverats senast 2025 (basår 2015). Handdatorer som identifierar varor som håller på att gå ut, donationer till välgörenhetsorganisationer, prissänkningar av varor med kort datum, fyndpåsar och -lådor med kantstött frukt och grönt eller prissänkning av dagsgammalt bake off-bröd är initiativ som bidragit till att få ner matsvinnet till 1,2 % år 2022. Nya innovativa produkter som Skeva skivor och Fula fiskar, som tar tillvara bitar från produktionen som förut inte kunnat säljas, bidrar också till den positiva utvecklingen.

5) Ta hänsyn till och ersätta djur- och växtliv vid nyetableringar

Vid nyetablering av butiker och lager kan miljön påverkas negativt på platsen. Axfood vill motverka detta genom att vidta kompensande åtgärder. Under 2022 togs nya riktlinjer fram för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas framöver vid nyetablering av butiker. Gröna tak, anläggning av extra växtlighet där det är möjligt samt insektshotell är några av åtgärderna som rekommenderas.

6) Vara en positiv samhällskraft för biologisk mångfald

Axfood vill vara en positiv förändringskraft som tar tåten för ett hållbart mat-Sverige genom att påverka beslutsfattare, gå före med egna initiativ och driva branschfrågor.

Axfood publicerar årligen rapporten Mat 2030, koncernens förslag till en hållbar livsmedelsstrategi för Sverige. Rapporten innehåller flera förslag som syftar till att främja den biologiska mångfalden, till exempel införande av ett nationellt mål för matsvinn, bättre fiskerikontroll för att undvika överutnyttjande av arter, betesrätt för tjurar och ökad ersättning för djuren på bete längre tid och införande av fler ersättningar som gynnar den biologiska mångfalden i EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Axfood driver förslagen genom diskussioner med politiker, samarbetspartners i näringslivet och konsumenter samt genom att skriva debattinlägg och delta aktivt i sociala medier.

SIN-listan

Användning av skadliga bekämpningsmedel är ett stort hot mot den biologiska mångfalden globalt. Axfood använder sig av den så kallade SIN-listan med bekämpningsmedel som leverantörer uppmanas att fasa ut. Ämnena på listan är förbjudna inom EU men är i vissa fall tillåtna i de länder där odlingen sker. Axfoods policy är att leverantörer av frukt och grönt ska leva upp till SIN-listan.

Hållbara förpackningar

Axfood strävar efter att öka användningen av FSC-märkt papper i förpackningar. FSC-certifiering av skog innebär att åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden vidtas, exempelvis genom att lämna en del skog orörd eller skapande av gröna spridningskorridorer i landskapet. Senast 2025 ska samtliga förpackningar för egna märkesvaror också gå att återvinna.

Arbetet framöver

Utöver att fortsätta det kontinuerliga arbete som sker enligt ovan genomför nu Axfood en riskanalys avseende klimat och biologisk mångfald som kommer att färdigställas under 2023 och baserat på den kommer flera förbättrande projekt och åtgärder initieras. Fokus på insatser kommer att ligga på de produkter och regioner där Axfood kan göra stor skillnad. Det är viktigt att betona att arbetet med att främja biologisk mångfald kan utgöra möjligheter för Axfood genom att stärka varumärket, skapa nya affärs- och innovationsmöjligheter, och attrahera nya kunder, investerare och medarbetare.